

Nr 183.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ökat utrymme för undervisning i barnavård inom olika skolformer.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren av fröken *Ager* väckt motion (II: 292) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att uppdraga åt Kungl. Maj:t att verkställa närmare utredning rörande undervisning i barnavård, att vidtaga sådana ändringar i övningslärarstadgan, avlöningsreglementet för övningslärare och kungörelsen angående timarvoden till vissa lärare i civila och militära skolor, att lärare i barnavård erhålla likställdhet med andra lärare i övningsämnen och praktiska läroämnen samt att där så befinnes lämpligt vidtaga ändringar i undervisningsplaner för olika skolformer, innebärande utökad undervisning i barnavård.

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen.

Genom beslut den 31 juli 1945 förordnade Kungl. Maj:t numera byråchefen i överstyrelsen för yrkesutbildning *Ingrid Maria Osvald-Jacobsson* att såsom sakkunnig inom ecklesiastikdepartementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande organisationen av lärarinneutbildningen på det husliga området och därmed sammanhängande utbildnings- och lokalfrågor.

Den 1 december 1950 överlämnade den sakkunniga betänkande och förslag i ämnet (SOU 1950: 46). I betänkandet behandlades bland annat frågor rörande undervisning i barnavård, behovet av barnavårdslärarinnor, utbildningen av denna lärarkategori, behovet av barnkonsulenter, barnkonsulentkurser m. m.

Vid innevarande års riksdag väcktes två likalydande motioner, den ena inom första kammaren av herr *Osvald* (I: 238) och den andra inom andra kammaren av fröken *Ager* m. fl. (II: 288), i vilka yrkades bland annat att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t om bearbetning av ovan nämnda betänkande, däröver avgivna remissyttranden och vad i frågan i övrigt förekommit.

I propositionen nr 1 under nionde huvudtiteln (punkt 38 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 2 januari 1953) anförde chefen för jordbruksdepartementet bland annat följande.

Utbildningen av lantushållslärarinnor äger rum dels vid en särskild linje vid Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, dels ock vid *Fredrika Bremerförbundets* lantushållningsseminarium å *Rimforsa*. Fackskolan sorterar under skolöverstyrelsen och åtnjuter bidrag från anslag under åttonde

huvudtiteln, medan seminariet är underställt lantbruksstyrelsen och får bidrag från anslag under nionde huvudtiteln. Undervisningen omfattar i väsentliga delar samma ämnen, och utbildningen ger samma kompetens.

Den nuvarande utbildningen har emellertid varit föremål för viss kritik. Sålunda har man bland annat anmärkt, att den är alltför elementär och därjämte innefattar praktiskt rutinarbete i alltför stor utsträckning. I den mån ökade krav ställes på rationaliseringen av det husliga arbetet och de grenar av lanthushållningen, som tillhör lanthushållslärarinnornas områden, framträder behovet av en förbättring av dessas utbildning allt starkare. Enligt min mening är tiden nu inne att låta utreda frågan hur denna utbildning bör ordnas. Jag har därför för avsikt att i samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet begära bemyndigande av Kungl. Maj:t att få tillkalla särskilda sakkunniga för sådant ändamål. Eftersom utbildningen har nära samband med skolornas resurser i fråga om lokaler och material m. m., kommer utredningen uppenbarligen att få behandla även dessa spörsmål.

I sitt av riksdagen godkända, den 21 april 1953 dagtecknade utlåtande nr 8 behandlade statsutskottet (punkt 294, s. 151—152) de ovannämnda motionerna I: 238 och II: 288 samt anförde därvid följande.

Med anledning av motionerna I: 238 och II: 288 får utskottet framhålla, att utskottet anser starka skäl — icke minst behovet av specialutbildade lärarkrafter för enhetsskolans del (9 y) — tala för att, lämpligen i samband med den av chefen för jordbruksdepartementet i utsikt ställda utredningen rörande lanthushållslärarinnornas utbildning, till förutsättningslös prövning upptagas de utbildningsfrågor inom övriga delar av det husliga området, vilka för närvarande framstå som särskilt aktuella. Enligt utskottets mening synes det önskvärt att utredningen med avseende å sistnämnda spörsmål bedrivs med den skyndsamhet som materialets bedömande gör möjlig.

Under återopande av det anförda hemställde utskottet, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i av utskottet sålunda angivna avseenden.

Utskottet. De i den nu förevarande motionen II: 292 berörda spörsmålen stå enligt utskottets uppfattning i nära samband med de frågor, som det torde ankomma på den ovannämnda av utskottet begärda utredningen att upptaga till omprövning. På grund härav anser utskottet att nämnda utredning jämväl bör omfatta de i motionen II: 292 angivna problemen och hemställer,

att riksdagen må, i anledning av motionen II: 292, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet sålunda anført.

Stockholm den 24 november 1953.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 182.